YAYASAN PERMATA BAKTI PERTIWI
PUSAT KEGIATAN BELAJAR MASYARAKAT((PKBM)
"PERMATA ABADI"
Menyelenggarakan Pendidikan :
Paket A (SD), Paket B (SMP), Paket C (SMA), Keterampilan Komputer.
Jl. Raya Tamansari RT. 03 RW. 03 Desa Tamansari, Karanglewas | Telp : 082138190155 | www.pkbmpermataabadi.sch.id

PENILAIAN SUMATIF TENGAH SEMESTER (PSTS) GANJIL

TAHUN AJARAN 2026/2027

Nama Siswa : …… Hari/ Tanggal : ……..

Mata Pelajaran : Bahasa Jawa Kelas : IX (Sembilan)

Kerjakan soal dibawah ini dengan benar !

A. PILIHAN GANDA

Pandhuan: Pilihen wangsulan kang paling bener kanthi menehi tandha ping (X) ing aksara A, B, C, utawa D!

1. Sesorah (pidato) kanthi basa Jawa sing trep digunakake ing acara resmi, kayata pengetan dina kamardikan, kudu nggunakake basa ....
   A. ngoko lugu B. ngoko alus C. krama alus D. basa gaul
2. Perangan sesorah kang isine ngaturake atur panuwun lan pangajeng-ajeng marang para rawuh diarani ....
   A. salam pambuka B. pambuka/purwaka C. panutup D. isi
3. Crita kang isine ringkes, mung ngandhut siji tema utama, lan bisa diwaca sapisan rampung diarani ....
   A. novel B. cerkak (cerita cekak) C. babad D. serat
4. Unsur ing cerkak kang nerangake papan, wektu, lan swasana kadadeyan diarani ....
   A. tema B. alur C. latar (setting) D. amanat
5. Aksara Jawa kang wujude beda karo aksara legena lan digunakake kanggo mateni swara vokal konsonan ing pungkasan wanda (tanpa mindhah menyang baris ngisor) diarani ....
   A. sandhangan B. pasangan C. murda D. swara
6. Tembang macapat kang nggambarake kaendahan, pengarep-arep, lan katresnan, asring dienggo ing pungkasan crita utawa piwulang, diarani tembang ....
   A. Durma B. Megatruh C. Dhandhanggula D. Pocung
7. Tembang macapat kang nggambarake pepisahan utawa pati diarani tembang ....
   A. Sinom B. Megatruh C. Kinanthi D. Asmaradana
8. Tembang macapat kang nggambarake watak katresnan/asmara diarani tembang ....
   A. Asmaradana B. Pangkur C. Gambuh D. Maskumambang
9. Tembung "amanat" ing sawijining crita tegese ....
   A. papan lan wektu kadadeyan
   B. urutan kadadeyan ing crita
   C. piwulang/pesen kang kepengin disampekake pengarang
   D. jeneng-jeneng paraga ing crita
10. Sadurunge sesorah, ancas (tujuan) sesorah kudu dirumusake dhisik supaya ....
    A. sesorah luwih dawa
    B. isi sesorah trep karo kabutuhan lan konteks acara
    C. basa sesorah luwih angel
    D. pamireng bosen

B. PILIHAN GANDA KOMPLEKS

Pandhuan: Pilihen wangsulan sing bener luwih saka siji kanthi menehi tandha ping (X) ing aksara kang dipilih!

11. Pratelan kang bener babagan struktur sesorah yaiku ....
    A. Sesorah diwiwiti salam pambuka lan pambuka/purwaka.
    B. Isi sesorah kudu trep karo tema lan ancas acara.
    C. Panutup sesorah ngandhut atur panuwun lan panyuwunan pangapunten.
    D. Sesorah ora perlu nggunakake unggah-ungguh basa kang trep.
    E. Sesorah resmi luwih trep nggunakake basa ngoko lugu.

12. Pratelan kang bener babagan unsur intrinsik cerkak yaiku ....
    A. Tema yaiku underaning crita utawa gagasan utama.
    B. Latar nerangake papan, wektu, lan swasana kadadeyan.
    C. Alur yaiku urutan kadadeyan ing crita.
    D. Amanat yaiku jeneng paraga utama ing crita.
    E. Watak paraga bisa katon saka tumindak lan pacelathon ing crita.

C. MENJODOHKAN

Pandhuan: Jodhohna pratelan ing kolom kiwa karo pilihan wangsulan kang trep ing kolom tengen kanthi nulis aksara ing kolom "Jawaban"!

13. Jodhohna unsur intrinsik cerkak ing ngisor iki karo katrangane!

No.	Unsur	Jawaban		Katrangan
1.	Tema		A.	Sipat utawa kapribaden paraga ing crita
2.	Alur		B.	Underaning gagasan utama crita
3.	Latar		C.	Papan, wektu, lan swasana kadadeyan
4.	Watak		D.	Urutan kadadeyan ing crita
5.	Amanat		E.	Piwulang utawa pesen kang kepengin disampekake pengarang
			F.	Jeneng pengarang crita

14. Jodhohna jinis tembang macapat ing ngisor iki karo watak/gegambarane!

No.	Tembang Macapat	Jawaban		Watak/Gambaran
1.	Dhandhanggula		A.	Nggambarake kaendahan lan pengarep-arep
2.	Megatruh		B.	Nggambarake katresnan/asmara
3.	Asmaradana		C.	Nggambarake pepisahan utawa pati
4.	Pangkur		D.	Nggambarake pasrawungan lan cocog tandhing (mathching)
5.	Gambuh		E.	Nggambarake watak sereng lan gedhening karep
			F.	Nggambarake bayi lagi lair

D. TABEL BENAR/SALAH LAN YA/BOTEN

Pandhuan: Wenehana tandha centhang (✓) ing kolom kang trep kanggo saben pratelan!

15. Tamtokna manawa pratelan ing ngisor iki babagan cerkak lan sesorah Bener utawa Salah!

No.	Pernyataan	Bener	Salah
1.	Cerkak mung ngandhut siji tema utama lan bisa diwaca sapisan rampung.		
2.	Alur ing cerkak tegese papan lan wektu kadadeyan.		
3.	Sesorah resmi kudune nggunakake basa krama alus.		
4.	Amanat yaiku piwulang kang kepengin disampekake pengarang liwat crita.		
5.	Panutup sesorah ora perlu ngaturake atur panuwun.		

16. Dinda kapilih dadi wakil kelas kanggo sesorah ing acara pengetan Hari Basa Ibu ing sekolahe. Tamtokna manawa pratelan ing ngisor iki Leres (trep) utawa Boten (ora trep)!

No.	Pernyataan	Leres	Boten
1.	Dinda kudu nemtokake ancas sesorah sadurunge nulis tekse.		
2.	Sesorah kudu nggunakake unggah-ungguh basa kang trep karo acara resmi.		
3.	Isi sesorah ora perlu digatekake, sing penting dawa.		
4.	Dinda kudu latihan supaya sesorahe lancar lan cetha.		
5.	Panutup sesorah bisa diliwati wae tanpa masalah.		

E. ESSAI

Pandhuan: Wangsulana pitakon-pitakon ing ngisor iki kanthi cetha lan bener!

17. Sebutna lan terangna telung struktur sesorah (pambuka, isi, panutup)!

    .....

    .....

    .....

18. Terangna unsur intrinsik apa wae kang ana ing sawijining cerkak!

    .....

    .....

    .....

F. URAIAN

Pandhuan: Wangsulana pitakon-pitakon ing ngisor iki kanthi urut lan lengkap!

19. Kowe kapilih dadi wakil kelas kanggo sesorah ing acara perpisahan kelas 9.
    a. Temtokna ancas (tujuan) sesorahmu!
    b. Gawea rangka sesorah (pambuka, isi, panutup) kanthi ringkes!
    c. Terangna unggah-ungguh basa apa kang kudu digunakake lan sebabe!

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

20. Wacanen ringkesan cerkak iki: "Sawijining bocah lanang jenenge Danu urip ing desa. Danu duwe kekarepan sekolah nganti dhuwur nanging kahanan kulawargane ora nyukupi. Kanthi tekun sinau lan tulung saka gurune, Danu pungkasane bisa nglanjutake sekolah kanthi beasiswa."
    a. Sebutna tema saka cerkak ing ndhuwur!
    b. Sebutna watak paraga Danu adhedhasar critane!
    c. Sebutna amanat/piwulang kang bisa dijupuk saka cerkak kasebut!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

— Sugeng Nggarap —